

OSMO TIILILÄ OPETTAA I

Väinö Hotti

(nettikuva)

OSMO TIILILÄ

3.3.1904 – 16.12.1972

Timo Junkkaala: OSMO TIILILÄ – PROTESTANTTI.
Perus Sanoma Oy
Karisto Oy Hämeenlinna
s.828.

(nettikuva)

Väliotsikot ja teh.VHn

Ekklesia

”Tiililä teki jyrkän eron Kristuksen seurakunnan ja laitoskirkon välillä. Kristuksen seurakunnasta Tiililä käytti kreikankielistä nimitystä ekklesia. Tähän todelliseen seurakuntaan eli Kristuksen ruumiiseen kuuluvat vain ne, jotka uskovat. Tiililä vastusti näkemystä, että kaikkia kastettuja pidettäisiin ekklesian jäseninä. Kastettujen joukossa oli hänen mukaansa paljon hengellisesti kuolleita. Tiililän mukaan on kummallista, että teologit saattoivat kirkkokäsityksessä edustaa näkemyksiä, jotka hänen mukaansa olivat ilmeisessä ristiriidassa Jumalan sanan kanssa. Tiililän kirkkokäsityksessä oli tapahtunut muuttumista. **Jo Teinien teologiassa Tiililä oli alkanut puhua ekklesiasta kirkon sijasta.** Systemaattisessa teologiassa hän teki entistä jyrkemmän eron laitoskirjon ja ekklesian eli Kristuksen seurakunnan välillä” (509).

”Samaan aikaan kuin Tiililän kirkkokritiikki voimistui, **hän ilmaisi myös kirkkokäsityksensä entistä jyrkemmin.** Tiililä korosti Augsburgin tunnustukseen vedoten, että **Kristuksen kirkko nimenomaan pyhien eli uskovien yhteisö**” (554).

Kirkon vihan alla

"*Et kai odottane, että palaisin `kotiin`, jossa minua vihataan.*" "Tiililä toisti ennenkin esittämänsä ajatuksen: 'Suomen kirkko (Lauhan silloisella johdolla) ajoi minut ulos ja se haluaa pitää minut mahdollisimman kaukana.' Hän myönsi, ettei tuo ollut kaikkien toive, mutta väitti, **että varsin näkyvän osan**" (771).

Eron syyt

"*En eronnut kirkosta sitä vastustaakseni, vaan sitä protestillani auttaakseni - mutta luulen tekoni tuoneen vain hyvin vähän hedelmää. **Olen suuresti murehtinut elämäni loppuvuodet Suomen kirkon maallistumista**, joka on ollut sekä tahallisesti sallittua että johdettua.*

*Monivuotinen, hiljainen rukoukseni on ollut, että hyvä, kaikkivaltias Jumala antaisi kirkolle vielä uusia herätyksen aikoja, niin **että kirkko keskittyisi varsinaiseen tehtäväänsä**, evankeliumin julistamiseen ihmisten iankaikkiseksi autuudeksi...Kirkko tekee toisarvoista työtä syrjäyttäessään pääasian ja **keskittyessään sosiaalisiin tehtäviin**. Jos uusin uskon hylännyt teologia (...) saa jatkuvasti turmella kirkkoa sisältäpäin, siitä tulee Baabel, ja Jumalan ekkleesia (Una Sancta UT:n mielessä) jää sen ulkopuolelle ja ehkä sortamaksikin. Näin ehkä on käyvä lähestyttäessä pian koittavia lopun aikoja - mutta sitten tulee Kristus. En tahdo lausua mitään lopulliseksi tarkoitettua tai ehdotonta tuomiota yhdestäkään kirkon työntekijästä niin paljon kuin heitä olenkin arvostellut. Tuomio on Jumalan. **Olen vain tajunnut, ettei kirkko ole kollektiivi, joka liikkuisi itsestään. Sitä liikuttavat joko ihmiset tai Pyhä Henki ihmisiä välikappaleinaan käyttäen. Jos kirkon liikkeelle saattajina ja työhön ohjaajina on uskoa vailla olevia henkilöitä, kirkko kulkee kohti turmiota. Siitä sitä varjelkoon hyvä Jumala** (776).*

Kokemus kristillisyys

"**Tiililän edustama kristillisyys on kokemus kristillisyyttä.** Usko on todellista ja elävää vasta, jos siihen liittyi Jumalan läsnäolon tunto. "*Meillä täytyy olla tunto siitä, että Jumala on minun Herrani, että hän on elävänä olentona lähelläni*" (95).

"Millainen **Pietilä** itse sitten oli puhujana? Tiililän mukaan "vähäläntä olemus", "tapa lukea osaksi paperista" ja "vaikeatajuinen sanonta" eivät olleet omiaan keräämään suuria kuulijajoukkoja. Mutta vastapainona olivat "**sanonnallinen tuoreus ja taito**", "**perusteltu asiasisällys**", "**vetoaminen kuulijan ymmärrykseen**" ja "**kohtikäyvä, herättävä ote**" (73).

"Vasta silloin kun vakaumus Raamatun ehdottomasta arvovallasta ja **omakohtainen uskonelämä** kulkevat käsikädessä, teologia saattaa edistää kristinuskon totuuden tuntemista" (285).

"Seuraavissa puheissa Tiililä korosti sekä jatkuvaa opiskelua että **henkilökohtaisen uskon merkitystä**. Tärkeintä papin työssä on **"olla persoonallisessa uskon suhteessa Kristukseen"**. Tiedekunta on voinut tarjota ulkonaisia puitteita, mutta keskeisintä on, että "Kristus itse saisi Pyhällä Hengellä ohjata". Tiililä korosti, että oppia ja tietoa ei tullut väheksyä, **mutta kaikkein tärkeintä oli "Jumalan sanaan juurtunut uudistunut mieli. Vain se, joka itse elää evankeliumista, pystyy evankeliumia oikein julistamaan"** (381).

"Kristillisen teologian on Tiililän mukaan perustauduttava **sekä Jumalan sanaan että kristilliseen kokemukseen**" (383).

"Teologian lähtökohdat ja materiaali ovat **Raamatussa ja kokemuksessa**" (419).

"Tiililä sanoi, että kun jonkun opiskelijan opinnot eivät aina olleet menneet niin kuin oli toivottu, hänen oli tehnyt mieli sanoa, että *"tärkeämpää kuin tenttisi osaaminen täällä on asioimisesi Herran kanssa kahden kesken"* (502).

"**Seppo Norjasen** mukaan Tiililä saattoi luennoilla jyrähtää, **ettei seurakuntatyöhön tule lähteä sellaisten, joilla oma uskonnäkemyks ei ole kunnossa**" (502).

"Tiililän mukaan suomalaiselle teologialle oli etu, että sillä oli yhteys herätysliikkeisiin. Kaikelle teologialle oli perustava edellytys, että ymmärrettiin ero "suruttoman ja Jumalan herättämän omantunnon välillä". Ilman tämän eron merkityksen käsittämistä teologia jäi Tiililän mukaan hedelmättömäksi ja pinnalliseksi. **Teologian tehtävä oli olla "alituksessa kosketuksessa kokemusmaailmaan"** (504).

"Kolmas keskeinen seikka Tiililän Systemaattisessa teologiassa oli sen **pietistinen, uskokokemusta korostava perusvire**. Tämä tuli näkyviin sekä kirjan jäsennyksessä että sisällössä läpi kirjan" (516).

Hyvän Paimenen ääni ei voi kuulua kenenkään muun suusta kuin sen, **jonka sydämessä Kristus asuu**, eivätkä Hyvän Paimenen kädet rakkauden tekoja tehdessään olen kenenkään muun kuin sen, **jonka sydämeen Herra Kristus on oman rakkautensa antanut**" (547).

Jako kahteen

”Toisessa saarnassa hän sanoi, että eräs järkyttävimmistä tosiasioista on se, että **monet luulevat pelastuvansa, vaikka eivät tosiasiasa pelastu**. Jeesuksen armoon voidaan Tiililän mukaan turvata myös "täysin kuolleella tavalla" (112-113).

”Tiililä osoitti kirjoituksessa pitäytyvänsä Gustaf Johanssonin edustamaan kirkkokäsitykseen, jonka mukaan kirkossa on erotettava kolme ryhmää: **uskovat, etsijät ja välinpitämättömät**” (338).

”Saarnat muistuttivat opiskeluaikana pidettyjä herätyspuheita. **Tiililä teki selvän eron uskovien ja ei-uskovien välillä**. Konfirmaatiojumalanpalveluksessa hän sanoi, että kirkossa on tänään sellaisia, *"joille omakohtainen elämä Jumalassa on vierasta ja jotka eivät mitään herätystä toivo."* Toisessa saarnassa hän sanoi, että eräs järkyttävimmistä tosiasioista on se, että **monet luulevat pelastuvansa, vaikka eivät tosiasiasa pelastu**. Jeesuksen armoon voidaan Tiililän mukaan turvata myös "täysin kuolleella tavalla" (112-113).

Maailman parantaminen

”Hän varoitti, ettei kristillisyyttä pidettäisi vain yhteiskuntaa suojelevana ja rakentavana voimana, sillä sen tarkoitus ei ole muuttaa tätä maailmaa, vaan **pelastaa ihmiset tästä maailmasta**” (114).

”Tiililä otti saarnoissaan joskus kantaa myös kristinuskon merkitykseen yhteiskunnassa. Hän varoitti, ettei kristillisyyttä pidettäisi vain yhteiskuntaa suojelevana ja rakentavana voimana, **sillä sen tarkoitus ei ole muuttaa tätä maailmaa, vaan pelastaa ihmiset tästä maailmasta**” (114).

"Uskonto edustaa elämän omaperäistä todellisuutta, jonka päätehtävänä on vastata niihin ihmishengen kysymyksiin, joihin se ei mistään muualta saa vastausta."
"Uskonto ei huipistu etiikkaan eikä sen arvoa lasketa eettillisin mittapuuin" (151).

”Isänmaalliset puheet Tiililä koki ongelmallisiksi. Hän kirjoitti kammoavansa "isänmaallis-kristillisiä puheita, **joissa täytyi puhua kauniita sanoja jumalattomille ihmisille**" (120).

”Sireniuksen takana oli **Christoph Blumhardt**, joka opetti, ettei kristinuskon tarkoitus ole ensi sijassa tehdä ihmisiä autuaiksi, **vaan saattaa voimaan Jumalan valtaherruus maan päällä**” (311).

Maallisesta yhteiskunnasta oli tullut uusi Jumalan valtakunta” (462).

"Vanhojen hartauskirjojen lukeminen oli lisännyt Tiililän kauhistumista. Noiden kirjojen sanomaan verrattuna uusi julistus osoittautui valistusajan humanismiksi ja **maailmanparannusohjelmaksi**" (485).

"Lääkäri puolestaan tynnyttää mielensä sillä, että saahan hän hyvää aikaan muullakin kuin tällä lääkkeellä; voihan hän esim. innostaa noita kuolemansairaita vielä näiden viimeisellä voimilla **hapattamaan koko yhteiskuntaa jalolla etiikalla**" (554).

Parannussaarna

"Tiililä pyrki **konkreettiseen parannussaarnaan**...Tiililä varoitti, ettemme pelastu kasteen, rippikoulun tai kirkossa käymisen perusteella. Ihmisessä tulee tapahtua jotain sisäisesti" (120).

"Kaste oli Tiililälle kirkkoon liittämistapahtuma, mutta **varsinainen kristityksi tuleminen tapahtui kääntymisessä ja ratkaisun tekemisessä**" (98).

"Silloin koin, että sairasvuoteella ei ole aikaa tehdä parannusta. Silloin ei myöskään jaksakaan tehdä mitään muuta kuin heittäytyä Herralle sellaisena kuin on. Silloin on evankeliumi ainoa turva" (201).

"Voi meitä, jos olemme laiskoja teologeja, joiden ajatus kulkee vain totunnaisia, kuluneita latujaan ja joilla on sovinnaiset ympyränsä, joiden särkemistä he tuskallisesti pelkäävät." (395).

"Teitä (teologian ylioppilaita) ei kutsuta julistamaan, että tämä maallinen elämä nykyisessä syntisessä menossaan olisi Jumalan tahdon täyttämistä ja että ihmiset voivat rauhoittaa mielensä sillä, että Jumala vaikuttaa kaikessa. Teidät kutsutaan Jumalan aseina huutamaan herätystä synnissä nukkuville" (468).

"Kun Helsingin Kirkkosanomissa on mainittu, että halutaan auttaa ihmisiä, mutta ei käännyttää, Tiililä kysyi, **eikö kirkko enää halua, että ihmiset kääntyisivät, tekisivät parannuksen ja uskoisivat Jeesukseen**" (485).

"Jumalan armon omistaminen on ihmiselämän suurin tapahtuma", kirjoitti Tiililä. **Tie armon omistamiseen kulkee parannuksen kautta**...Kyse on Tiililän mukaan siitä, että ihminen myöntyy tuomioon ja armahdettavaksi" (506).

"Jos ihminen ei ole valmis tällaisen hetken tullessa, hänellä ei ole mitään mahdollisuuksia enää valmistautua" (582).